

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม พฤติกรรมการดูแล
ของหัวหน้าหอผู้ป่วย กับความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ
โรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคตะวันออก

วาริวรรณ กองชุม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

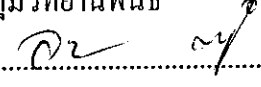
กันยายน 2549

ISBN 974-502-895-9

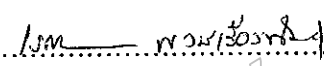
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ วาริวรรณ คงชุม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

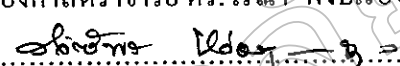
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาริรัตน์ จำอยู่)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เรณู พงษ์เรืองพันธุ์)

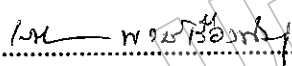
.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล)

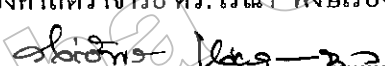
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

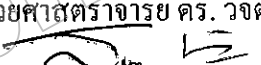
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาริรัตน์ จำอยู่)

.....กรรมการ

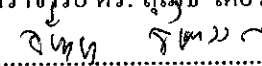
(รองศาสตราจารย์ ดร. เรณู พงษ์เรืองพันธุ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุนิษฐ์ เดี่ยววิเศษ)

.....กรรมการ

(ดร. นันทนา จันทวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 18 เดือน กันยายน พ.ศ. 2549

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีภาคต้น ปีการศึกษา 2548

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความตั้งใจ ความมุ่งมั่นของผู้วิจัย และได้รับความกรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีรัตน์ ขำอยู่ ซึ่งเป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู พงษ์เรืองพันธุ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยมีแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตา เอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ถูกต้อง และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ และหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไปเขตภาคตะวันออก อันได้แก่ โรงพยาบาลนครนายก โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสระแก้ว โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา และโรงพยาบาลตราด ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งพยาบาลวิชาชีพที่ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ จนประสบความสำเร็จด้วยดี และท้ายที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ และพี่ ๆ ที่ให้กำลังใจในการศึกษา และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมรุ่นทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอด

วารีวรรณ กองคุ้ม

46921333: สาขาวิชา: การบริหารการพยาบาล; พย.ม. (การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม/ พฤติกรรมการดูแล/ ความพึงพอใจ/ พยาบาลวิชาชีพ

ตัวแปรอิสระ: ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม พฤติกรรมการดูแลของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคตะวันออก (RELATIONSHIP BETWEEN PERSONAL FACTORS, PARTICIPATIVE LEADERSHIP, CARING BEHAVIOR OF HEAD NURSES AND JOB SATISFACTION OF PROFESSIONAL NURSES IN GENERAL HOSPITALS, EASTERN REGION) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: อาริรัตน์ จำอยู่, D.S.N., เรณาวงษ์เรืองพันธุ์, Ph.D., วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, Ed.D. 134 หน้า. ปี พ.ศ. 2549. ISBN 974-502-895-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และพฤติกรรมการดูแลของหัวหน้าหอผู้ป่วย ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และพฤติกรรมการดูแลของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ และศึกษาตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์ความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคตะวันออก จำนวน 284 คน จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม 3) แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลของหัวหน้าหอผู้ป่วย และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจในงาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงเท่ากับ .96, .98, และ .88 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า:

1. ความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคตะวันออก อยู่ในระดับมาก ระดับของภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และพฤติกรรมการดูแลของหัวหน้าหอผู้ป่วยอยู่ในระดับสูง
2. ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านประสบการณ์การทำงาน และอายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคตะวันออก ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และพฤติกรรมการดูแลของหัวหน้าหอผู้ป่วย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในงานในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. พฤติกรรมการดูแลของหัวหน้าหอผู้ป่วย กับประสบการณ์การทำงาน เป็นตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคตะวันออก ได้ร้อยละ 21 ซึ่งสามารถเขียนในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\text{ความพึงพอใจในงาน} = 3.29 + .35 (\text{พฤติกรรมการดูแลของหัวหน้าหอผู้ป่วย}) + 0.14 (\text{ประสบการณ์การทำงาน})$$

$$Z'_{\text{ความพึงพอใจในงาน}} = 0.42 \text{ พฤติกรรมการดูแลของหัวหน้าหอผู้ป่วย} + 0.16 \text{ ประสบการณ์การทำงาน}$$

46921333: MAJOR: NURSING ADMINISTRATION; M.N.S. (NURSING ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PARTICIPATIVE LEADERSHIP/ CARING BEHAVIOR/ SATISFACTION/
PROFESSIONAL NURSE

WAREEWON KONGCHOOM: RELATIONSHIP BETWEEN PERSONAL FACTORS,
PARTICIPATIVE LEADERSHIP, CARING BEHAVIOR OF HEAD NURSES AND JOB SATISFACTION
OF PROFESSIONAL NURSES IN GENERAL HOSPITALS, EASTERN REGION. THESIS ADVISORS:
AREERUT KHUMYU, D.S.N., RANA PONGRUENGPHANT, PhD., WICHITPORN LAUSSUWONKUL,
Ed.D. 134 P. 2006. ISBN 974-502-895-9

The purposes of this research were to determine the level of job satisfaction, participative leadership and caring behavior of head nurses, to ascertain the relationships between personal factors, participative leadership, caring behavior of head nurse and job satisfaction of professional nurses, and to analyze predictors of job satisfaction of professional nurses in general hospitals, eastern region. The subjects consisted of 284 professional nurses selected by multistage random sampling technique. The Cronbach's alpha coefficient of participative leadership, caring behavior of head nurses and job satisfaction questionnaires were .96, .98, and .88 respectively. Data were analyzed using descriptive statistics, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression

Research findings were as follows:

1. Job satisfaction of professional nurses in general hospitals, eastern region was at a high level. Participative leadership and caring behavior of head nurses were also at a high level.
2. At the .01 level, there were significant, positive, low relationships between personal factors (age and working experience) and job satisfaction of professional nurse. The significant, positive moderate relationships were found not only between participative leadership and job satisfaction of professional nurse, but also between caring behavior of head nurses and job satisfaction of professional nurses
3. Variables significantly predicted job satisfaction of professional nurses were caring behavior of head nurses and working experience. They contributed to 21 percent of variance

The regression equations were as follows:

$$\text{Nurses' job satisfaction} = 3.29 + .35(\text{caring behavior of head nurses}) + 0.14(\text{working experience})$$

$$Z'_{\text{nurse'job satisfaction}} = 0.42_{\text{caring behavior of head nurse}} + 0.16_{\text{working experience}}$$

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
แนวเหตุผลและสมมติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	10
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดทฤษฎีระบบของนิวแมน	13
ความพึงพอใจในงาน	16
ปัจจัยส่วนบุคคลกับความพึงพอใจในงาน	38
ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (Participative Leadership).....	42
พฤติกรรมการดูแลของหัวหน้าหอผู้ป่วย	51
3 วิธีดำเนินการวิจัย	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	69
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	88
สรุปผลการวิจัย	89
อภิปรายผล	90
ข้อเสนอแนะ	99
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก.....	117
ภาคผนวก ก.....	118
ภาคผนวก ข.....	120
ภาคผนวก ค.....	126
ประวัติย่อของผู้วิจัย	134

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ขนาดของประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงพยาบาล.....	64
2 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคตะวันออก จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติ (N = 284)	74
3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไปเขตภาคตะวันออก ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และพฤติกรรมการดูแล ของหัวหน้าหอผู้ป่วย โดยรวม และรายด้าน (N = 284).....	75
4 ลำดับ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความพึงพอใจในงาน จำแนกเป็น รายข้อ (N = 284).....	76
5 ลำดับ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ของหัวหน้าผู้ป่วย จำแนก เป็นรายข้อ (N = 284)	80
6 ลำดับ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของพฤติกรรมการดูแลของหัวหน้าหอ ผู้ป่วยจำแนกเป็นรายข้อ (N = 284)	82
7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำแบบ มีส่วนร่วมพฤติกรรมการดูแลของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับความพึงพอใจในงานของพยาบาล วิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคตะวันออก (N = 284)	85
8 ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับความพึงพอใจ ในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไปเขตภาคตะวันออก (N = 284).....	86

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University